

Міністерство охорони здоров'я України
Івано-Франківський національний медичний університет
Кафедра українознавства і філософії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія науки

2022/2023 навчальний рік

Освітньо-наукова програма вищої освіти підготовки фахівців

Рівень вищої освіти

Третій (освітньо-науковий) рівень

Кваліфікація освітня

Доктор філософії

Галузь знань

22 Охорона здоров'я

Спеціальність

221 “Стоматологія”

Шифр дисципліни в ОНП	OK1 https://www.ifnmu.edu.ua/uk/publiczna-informatsiya/osvitni-prohramy
Викладачі	к.ф.н., доц.Сінціна А.В.
Електронна сторінка кафедри	https://www.ifnmu.edu.ua/uk/strukturni-pidrozdili-2/kafedry/kafedra-ukrainoznavstva-i-filosofii
Контактний телефон кафедри	54-71-08 кафедра українознавства і філософії
Е-mail кафедри	ukrzn@ifnmu.edu.ua
Формат дисципліни	Нормативна дисципліна
Обсяг дисципліни	3,0 кредити ЄКТС
Мова навчання	українська
Посилання на навчально-методичні ресурси кафедри	https://ifnmu.sharepoint.com/KUiF/SitePages/%D0%94%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%88%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0.aspx https://ifnmu.sharepoint.com/Lists/RepositoryLiterature/view1.aspx
Матеріально-технічне забезпечення	навчальні кімнати кафедри українознавства і філософії, в тому числі лекційна аудиторія №1, яка обладнана мультимедійними засобами (екран, мультимедійний проектор View Sonic PJD5233 – 2011 р.в. та ноутбук DELL Inspiron 3573 (I35C45DIL-70) 15.6" / 1366x768 (HD Ready) / TN+film / Intel Celeron / 1.1 - 2.6ГГц / RAM 4Гб / HDD 500 Гб / Windows 10 - 2016 р.в. кабінет філософії з тематичними стендами; конференцзал із колекцією портретів видатних українських мислителів, філософів, істориків, суспільнокультурних діячів; Кімната-музей “Руської трійці” із тематичною експозицією.
Консультації	Середа, 16:30-18:00

2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Силабус навчальної дисципліни «Філософія науки» складений відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Положення про підготовку докторів філософії та докторів наук. Навчальна дисципліна «Філософія науки» вивчається здобувачами наукового ступеня доктор філософії спеціальності 221 «Соматологія» у першому і другому семестрі першого року навчання.

Вивчення дисципліни «Філософія науки» передбачає засвоєння основних тенденцій розвитку науки, критичного осмислення подій та явищ наукового життя, використання філософської рефлексії для формування власної наукової світоглядної парадигми. Дисципліна спрямована на засвоєння теоретико-методологічних засад фармацевтичних дисциплін, розширення предметного поля дослідження, забезпечення переходу процесу пізнання від природничих наукових знань та уявлень до їх загально-філософського розуміння, що сприяє формуванню філософської та загальнометодологічної культури докторів філософії і забезпечує розвиток критичного рефлексивного мислення.

За змістом навчальна дисципліна «Філософія науки» орієнтована на формування у здобувачів наукового ступеня «доктор філософії» парадигми наукового мислення, осягнення основних напрямків розвитку філософії науки як галузі філософського знання, вивчення основних тенденцій розвитку сучасної наукової парадигми, основ наукової культури, специфіки наукової діяльності вченого-дослідника тощо.

Філософія науки розглядається в формі фундаментальної складової культурно-соціального розвитку людства. Надається виклад сучасних тенденцій інтеграції науки і медичної практики; аналізуються основні тенденції сучасної філософії науки; приділяється увага розкриттю міждисциплінарних взаємодій характерних для сучасної науки і філософії.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Філософія науки» органічно пов'язана з дисциплінами «Методологія проведення наукових досліджень», «Академічна доброчесність».

Метою навчальної дисципліни є спрямування на здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь та формуванню тих філософських компетентностей, які спрямованні на формування системного наукового світогляду, професійної етики та високої методологічної культури і гуманістичних цінностей, забезпечення переходу процесу пізнання від природничих наукових знань та уявлень до їх філософського розуміння. У процесі досягнення цієї мети реалізуються когнітивні, комунікативні, та розвиваючі цілі, які полягають в удосконаленні й подальшому розвитку знань.

Цілі дисципліни:

- розвиток здібностей і формування цілісного філософського світорозуміння через синтезування набутих знань з фахових та гуманітарних дисциплін;
- вміння застосовувати набуті філософські знання при аналізі реалій сучасного суспільного буття, для створення програм соціального розвитку суспільства;
- надання необхідної системи знань сучасного рівня розвитку світової філософії та формування вміння застосовувати філософські знання в безпосередній практичній і науково-пошуковій діяльності;
- формування здатності до філософських роздумів про актуальні проблеми науки в цілому і медицині зокрема, усвідомленість суті і змісту сучасного наукового пізнання світу,

суспільства, людини і необхідність переосмислення його взаємозв'язку з усіма іншими видами пізнання;

- освоєння фундаментальних категорій філософії науки та основних філософських концепцій дослідницьких програм;
- аналіз зв'язку філософських концепцій з проблемами сучасної медицини як науки;
- визначення світоглядної, методологічної та аксіологічної ролі філософії науки в розвитку теоретичної та практичної медицини;
- аналіз можливостей сучасної філософії науки у поглибленні онтологічного та гносеологічного статусу норми, патології, здоров'я та хвороби;
- з'ясування механізму впливу філософії науки на формування клінічного мислення;
- обґрунтування моральних, соціально-педагогічних та методологічних аспектів діяльності науковця у контексті проблем сучасної медичної етики та біоетики

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна «Філософія науки» спрямована на оволодіння здобувачами компетентностями, освоїти програмні результати навчання зазначеними у ОНП з дисципліни.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

5.1. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лк	практ	срс
Змістовий модуль 1. Фундаментальні проблеми філософії науки				
1	Філософія науки: проблематика, структура та сутність.	2	-	-
2	Філософія медицини	2	-	-
3	Методологія та методи наукового пізнання	2	-	-
4	Діалектика як метод та теорія пізнання. Альтернативи діалектиці. Закони і категорії діалектики і їх прояв у медицині	2	-	-
5	Філософія науки: предмет, проблематика, функції.		2	4
6	Наука як предмет філософського осмислення		2	4
7	Взаємозв'язок природничо-наукового і гуманітарно-психологічного знання у світогляді лікаря.		2	4
8	Історична генеза науки		2	5
9	Наукова картина світу. Онтологічні проблеми наукової медицини.		2	7
Змістовий модуль 2 Філософсько-методологічні проблеми медичного пізнання.				
15	Філософія медицини		2	5
16	Пізнання як предмет філософського аналізу. Гносеологічні проблеми розвитку теоретичної медицини.		2	5
17	Істина як процес і результат пізнання. Критерії істинності у постановці діагнозу		2	5

18	Специфіка медичного знання в структурі наукових знань.			2	5
19	Методологія та методи наукового пізнання			2	5
20	Наукове пізнання. Емпіричний рівень наукового пізнання			2	5
21	Наукове пізнання. Теоретичний рівень наукового пізнання			2	4
22	Закони діалектики в структурі медичного пізнання.			2	6
23	Категорії діалектики. Проблеми детермінізму, цілісності та структурності в медицині			2	6
24	Філософська і медична антропологія			2	10
	ПМК			2	
	Всього годин /кредитів ЄКТС	90 /3,0	8	32	80
		кредити ЄКТС			

5.2. Методи навчання

пояснювально-ілюстративний – здобувачі одержують знання з лекцій, навчально-методичної літератури, через інформаційно-комунікаційні технології;

метод проблемного викладу передбачає створення проблемної ситуації та активну самостійну діяльність здобувачів у її розв'язанні, що веде до ґрунтовного засвоєння і закріплення наукових положень, розвиває творче мислення і здатність до самостійної діяльності;

- **загальнологічний: аналіз та синтез** (дані методи є базовими, а спектр їх застосування широким: аналіз структури історії філософії науки, синтез при виокремленні спільних філософських розділів)

- **філософський: герменевтичний** (застосовується для інтерпретації текстів мислителів), структурний (вживається для конструювання цілісної структури філософського знання).

- **загальнонауковий: компаративний** (використовується задля порівняння специфіки різноманітних ідей, парадигм та дискурсів).

- **частково-пошуковий (евристичний) метод** полягає в організації активного пошуку вирішення навчально-пізнавальних завдань, які сформульовані викладачем чи самостійно аспірантом.

- **інтерактивні методи** створюють умови для розв'язання навчальних завдань у режимі бесіди, діалогу, під час яких вирішуються наступні завдання: розвиває комунікативні вміння і навички, допомагає встановленню емоційних контактів; вирішує інформаційну задачу, розвиває наукові вміння й навички (аналіз, синтез, постановка цілей та ін.); забезпечує виховну мету, привчаючи працювати в команді, прислухатися до чужої думки.

-**аналітичний** навчання передбачає виділення з цілого окремої частини, шляхом осмисленого сприйняття інформації, виділення суттєвих ознак і відношень, поділ на елементи і знаходження вихідної структурної одиниці; осмислення зв'язків, їх синтез.

- **індуктивний метод** в умовах навчання передбачає постановку проблемних завдань, які вимагають самостійних міркувань від окремих положень до загальних висновків.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

У процесі викладання також використовується сукупність відповідних загальних методологічних принципів: історизму, об'єктивності, зіставлення, порівняння, детермінізму, загального зв'язку і розвитку.

5.3. Система оцінювання

5.3.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності

Сторінка 4 із 20

Поточна навчальна діяльність контролюється на семінарських заняттях у відповідності з конкретними цілями. В усній формі: опитування згідно планів семінарських занять; виступів, наукових повідомлень, мультимедійних презентацій, в письмовій формі: тестові завдання. Поточний контроль проводиться викладачами під час семінарських занять.

Оцінка з дисципліни виставляється лише тим здобувачам, яким зараховані всі теми семінарських занять і успішно зданий підсумковий контроль з дисципліни у формі ПМК.

Кількість балів, яку здобувач може набрати з дисципліни, визначається як сума балів за поточну успішність яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань відповідно до переліків, визначених програмою навчальної дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати при вивченні дисципліни 200 балів в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів.

Мінімальна кількість балів за поточну навчальну діяльність - 60

5.3.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності

Максимальний бал за семінарське заняття – 8 (вираховується шляхом поділу 120 балів на 15 семінарських занять: $(120:15=8)$)

Мінімальний позитивний бал за семінарське заняття – 4 (вираховується з розрахунку не менше 50% від максимального балу за семінарське заняття)

Критерії оцінювання

0-2 балів – ставиться при відсутності відповідей на питання щодо обговорення, відсутність будь якої активності здобувача, тести розв'язані на 0 або 2 (бали).

3 бали - ставиться якщо здобувач частково дає відповідь на питання що обговорюються, не орієнтується у термінології (1бал), тести розв'язані на (2бали).

4 бали – ставиться якщо здобувач частково дає відповідь на питання що обговорюються, не достатньо орієнтується у термінології (2бали), тести розв'язані на 2 (бали)

5 бали - виставляється, якщо здобувач засвоїв основні положення теми, володіє необхідним мінімумом понять, посилається на додатковий матеріал (3бали), частково дані правильні відповіді на запитання тестових завдань(2бали).

6 бали – ставиться якщо здобувач продемонструє знання основного теоретичного матеріалу з дисципліни, може використовувати матеріал самостійного завдання, (3бали), дано частково правильні відповіді на запитання тестових завдань (3 бали)

7 балів - здобувач демонструє знання основного теоретичного матеріалу з дисципліни, логічно і творчо мислить, добре володіє основною термінологією дисципліни використовує матеріал самостійного завдання (4бали) дані правильні відповіді не на всі запитання тестових завдань(3бали).

8 балів - ставиться за повну, вичерпну відповідь на основні питання, а також на додаткові питання викладача. Здобувач демонструє глибоке знання основного теоретичного матеріалу з дисципліни, логічно і творчо мислить, добре володіє основною термінологією дисципліни, презентує наукове повідомлення (4бали) дано правильні відповіді на всі запитання тестових завдань (4бали),

5.3.2. Підсумковий контроль знань, його форми та оцінювання

Підсумковий контроль засвоєння змістових модулів здійснюється у формі здачі тестів підсумкового модульного контролю після закінчення вивчення модулів курсу.

Форма проведення підсумкового контролю ПМК.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач при складанні ПМК становить **80 балів**. Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо здобувач наукового ступеню набрав не менше **50 балів**

6. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Викладання дисципліни «Філософія науки» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Івано-Франківському національному медичному університеті». Нормативні документи ІФНМУ щодо організації освітнього процесу, протидії булінгу, корупції, дотримання академічної доброчесності, ознайомлення з освітніми програмами тощо, розміщені на сайті Університету за покликанням <https://www.ifnmu.edu.ua/uk/publiczna-informatsiia>.

Дисципліна включає лекційні, семінарські заняття та самостійну роботу здобувача. На семінарському занятті викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних питань, що стосуються історико-філософського, науково-пошукового дискурсу і формує вміння та навички критичного мислення на основі одержаної інформації.

Для проведення семінарських занять колективом кафедри створено методичні розробки для викладачів і методичні вказівки для здобувачів з підготовки і роботи на семінарському занятті, що містять алгоритми виконання завдань. Самостійна робота здобувача – основний спосіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Для її успішного виконання кафедрою створено методичні вказівки для здобувачів з підготовки СПРЗ, що містять алгоритми виконання завдань.

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється здобувачу за вивчення і опанування навчальної дисципліни «Філософія науки» становить 200 балів, яка є сумою балів за роботу на семінарських заняттях – поточна (max 120), а також балів, отриманих за підсумковий контроль ПМК(max 80). Допуск до підсумкового контролю передбачає отримання принаймні мінімального підсумкового балу (min 60).

Процедура відпрацювання та перескладання.

Відвідування занять є обов'язковим. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про організацію відпрацювання здобувачами освіти пропущених занять у ІФНМУ (<https://www.ifnmu.edu.ua/uk/normatyvni-dokumenty>)

Дисципліна включає лекції, практичні заняття та самостійну роботу здобувача. Пропущені заняття через хворобу заняття мають бути відпрацьовані здобувачем упродовж 1 місяця в індивідуальному порядку з наданням довідки про хворобу. Пропущені заняття з неповажних причин повинні бути відпрацьовані впродовж 2 тижнів із наданням довідки-дозволу відділу аспірантури та докторантури на відпрацювання. Пропущені заняття з поважних причин (участь у конференції, олімпіаді, змаганні тощо) слід відпрацювати впродовж 2 тижнів з наданням письмового дозволу відділу аспірантури та докторантури. Відпрацювання відбуваються на кафедрі кожного вівторка о 16.30 до 18.00 у ведучого викладача шляхом усного опитування та перевірки письмових завдань із пропущеної теми.

Здобувачам надається можливість перескладання незадовільних поточних оцінок упродовж двотижневого терміну після отримання поточної незадовільної оцінки, але не пізніше дня проведення підсумкового контролю під час консультацій та відпрацювання семінарських занять (що вівторка о 16.30). Здобувач, який не набрав мінімального балу чи має невідпрацьовані пропуски семінарських занять, до здачі підсумкового контролю – іспиту не допускається.

Позитивна оцінка, отримана здобувачем при складанні підсумкового модульного контролю - з дисципліни «Філософія науки» як правило, не перескладається.

Аранжування з присвоєнням оцінок «А», «В», «С», «D», «E» «FX» «F» проводиться науковим відділом.

Акценти на академічній доброчесності, правилах поведінки.

Здобувач повинен уникати будь-яких порушень академічної доброчесності. (Правила внутрішнього розпорядку для осіб, що навчаються в ІФНМУ, Кодекс академічної доброчесності ІФНМУ, Положення про академічну доброчесність в ІФНМУ (<https://www.ifnmu.edu.ua/uk/normatyvni-dokumenty>). Недопустимими є запізнення на заняття та пропуски без поважних причин; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування чи виконання письмових завдань (якщо це не передбачено умовами завдання), плагіат. Списування під час тестування, та екзаменів заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Заохочується активність, ініціативність, творчий підхід.

7. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

7.1. Основна

1. Петрушенко В. Л. Філософія і методологія науки: Навчальний посібник..Видання 2-ге, виправлене і доповнене – Львів: "Новий Світ-2000", 2021.- 200с.
2. Петрушенко В. Л. Філософія: Підручник для студ. вищ. закладів освіти III-IV р. акред. / В. Л. Петрушенко. – Львів : "Магнолія 2006", 2018.- 504с.
3. Рубанець О.М. Філософські проблеми наукового пізнання: навч. посібник. К.,-2020.-229с.
4. Філософія науки. Етика та методологія наукового дослідження / І. Г. Утюж, Н. В. Спиця, Д. П. Сепетий, М. О. Мегрелішвілі. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. – 73 с.
5. Філософія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І., Чуйко В.Л. та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018.- 255 с.
6. Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO/за науковою редакцією В.П. Мельника та А.С.Синиці,- Львів: ЛНУ імені І.Франка, 2017.- 568с.
7. Філософія науки. Навчальний посібник / Сторожук С. В., Гоян І. М., Данилова Т. В., Матвієнко І. С. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2017 – 588с.
8. Ханстантинов В.О. Х19 Філософія науки: курс лекцій / В.О. Ханстантинов. — Миколаїв: МНАУ, 2017. — 188 с.

7.2. Додаткова

- 1.Філософія науки: навчальний посібник: [Електронне видання] / Кузь О.М., Чешко В.Ф. Харків: 2017.-172 с.
2. Семенюк Е.П Філософія сучасної науки і техніки: Підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. – Вид. 3-тє, випр. та допов. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 364 с

7.3. Інформаційні ресурси

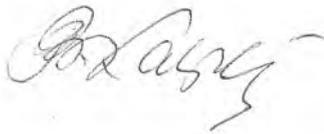
1. <http://www.philosophia.org.ua>
2. <http://www.uct.kiev.ua/sofi>
3. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf>
4. <https://osau.edu.ua> › [Kurs-lektsij-Filosofiya-nauky](#)
5. <https://slovnyk.me/dict/fes>
6. <https://arm.naiu.kiev.ua/books/filosofia-30012017/info/slovnyk.html>
7. <https://ev.vue.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Philisofy.pdf>
8. <https://philosophy.pdmu.edu.ua>
9. <https://esu.com.ua> › [article-70607](#)

Розробник силабуса к.філос.н., доц.

Алла СІНІЦИНА

Завідувач кафедри
українознавства і філософії

проф. Володимир КАЧКАН